

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

DOM
2008-10-31
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
19505-08
Rotel 225

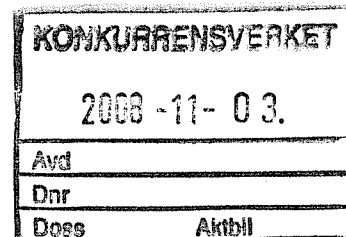
SÖKANDE

Papyrus Sverige AB, 556057-6554
205 45 Malmö

Ombud: Lennart Keussen
Adress se ovan

MOTPART

Verket för högskoleservice
VHS Upphandling
Box 240 70
104 50 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Länsrätten avslår Papyrus Sverige AB: s ansökan om ingripande enligt LOU.

Länsrättens interimistiska beslut den 2 oktober 2008 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 369535

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post: lansrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND

Verket för högskoleservice (nedan benämnt VHS) har inbjudit leverantörer att lämna anbud i upphandling avseende ramavtal för hygien- och städprodukter. Upphandlingen genomfördes som en öppen upphandling. Bland de leverantörer som har lämnat anbud finns Papyrus Sverige AB (nedan benämnt bolaget).

Av VHS tilldelningsbeslut den 22 september 2008 framgår att Nyblomgruppen AB, AGE AB, Procurator AB, City Papper och städprodukter AB och Corporate Express AB antagits som leverantörer i ifrågavarande upphandling. Anbud från Pac Produktion AB, Kontorsvaruhuset i Norrland AB och Papyrus AB har utvärderats men i prisutvärderingen hamnat på sjätte, sjunde respektive åttonde plats.

Bolaget har ansökt om överprövning enligt LOU och i samband därmed yrkat att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats.

VHS har begärt att få yttra sig i den interimistiska frågan.

Till länsrätten har därefter inkommit ett yttrande.

Länsrätten har den 2 oktober 2008 beslutat att upphandlingen inte får avslutas innan rätten förordnar annat i målet.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas, och i andra hand att upphandlingen ska göras om i sin helhet. Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande.

Upphandlingen avser 38 produkter uppdelade i 5 produktgrupper, A - Servering, B – Handskar & Skydd, C – Hygien- och mjukpapper samt tillbehör, D – Påsar, säckar och källsortering och E – Rengöringsmedel och redskap vilka skulle prissättas med bruttopris från en officiell och kontrollerbar prislista. I bilaga 1 (leverantörsuppgifter) skulle anbudsgivaren genom underskrift bekräfta att samtliga skall-krav accepterats vilket även bekräftades med att sätta ett x i ja-rutan vid respektive skall-krav i förfrågningsunderlaget. Avtalstiden är två år med möjlighet till förlängning med ett + ett år. Av punkt 1.7 i förfrågningsunderlaget framgår att ”Kraven i förfrågningsunderlaget är formulerade som **skall**. **Skall**-krav är ovillkorliga krav, vilket innebär att de måste vara uppfyllda för att anbudet skall kunna uppfyllas”. I punkten 4.1.2 i förfrågningsunderlaget anges att ”med officiellt tillgänglig prislista (nedan kallad prislista) avses den lista över katalogpriser som är tillgänglig för samtliga av anbudsgivarens befintliga och potentiella kunder. Någon unik framtagen prislista för denna upphandling accepteras inte. Prislistan får ej heller vara avsedd endast för särskild kundkategori, kundgrupp etc. Prislistan **skall** vara officiellt tillgänglig på så sätt som beskrivs ovan till och med den 30 oktober 2008”. Vidare framgår att ”prislistan **skall** vara antingen tryckt eller finnas på anbudsgivarens webbplats. Det står även i punkt 4.3 att ”de priser som lämnas i priskorgen skall vara identiska med de priser som finns i anbudsgivarens officiella tillgängliga prislista”. Till anbudet kunde bifogas officiell tillgänglig prislista i tryckt form eller hänvisning göras till anbudsgivarens hemsida.

Nyblomgruppen AB har till sitt anbud bifogat en tryckt prislista. I ifyllt förfrågningsunderlag under punkt 4.1 har Nyblomgruppen beskrivit att ”Nyblomgruppen AB är Moderbolaget i koncernen och all försäljning, distribution och marknadsföring sker genom de olika bolagen enligt Ramavtalsbilaga 2”. I ramavtalsbilaga 2 anges bl.a. AB Helmer Nilsson i Växjö som underleverantör. På Helmer Nilssons hemsida, dvs. Nyblomgruppens hemsida, finns officiella och kontrollerbara priser som inte är identiska med

angivna priser i priskorgen (bilaga 4) i Nyblomgruppens anbud. Sammanfattningsvis anges fem exempel i ansökan om överprövning som visar att Nyblomgruppens anbud inte uppfyller skall-kravet i punkt 4.3 i förfrågan, då priserna inte är identiska i priskorgen och i den officiella och kontrollerbara prislistan.

Procurator AB har i ifyllt förfrågningsunderlag under punkt 4.1.2 i anbudet hänvisat till prislista på sin hemsida. I ansökan om överprövning anges sammanfattningsvis tio produkter som inte har identiska priser i priskorgen och i den officiella och kontrollerbara prislistan på hemsidan. Procurators anbud uppfyller således inte skall-kravet i punkt 4.3 i förfrågan.

Corporate Express AB har till sitt anbud bifogat en tryckt prislista. En produkt har inte identiskt pris i priskorgen och i den officiella och kontrollerbara prislistan på hemsidan. Det innebär att Corporate Express inte uppfyller skall-kravet i punkt 4.3 i förfrågan.

City Papper och Städprodukter AB har till sitt anbud bifogat en tryckt prislista. En produkt har inte identiskt pris i priskorgen och i den officiella och kontrollerbara prislistan på hemsidan. City Pappers anbud uppfyller således inte skall-kravet i punkt 4.3 i förfrågan.

Pac Produktion Sweden AB har till sitt anbud bifogat en tryckt prislista. Inom produktområde E har produkten allrengöring inte identiskt pris i priskorgen och i den officiella och kontrollerbara prislistan på hemsidan. Pac Produktion anger i priskorgen under kolumn F det pris som efterfrågats av VHS. Priset som ska anges i kolumn F är bruttopriset i officiell och kontrollerbar prislista. I det fall förpackningsstorleken avviker från den som VHS angivit ska detta anges i priskorgens kolumn G2. I summeringen tas då hänsyn till eventuella avvikelser på förpackningsstorlek för att nollställningen ska bli rätt. Pac Produktions angivna produkt har en avvikande förpack-

ningsstorlek, vilket inte angivits i kolumn G2. Pac Produktions anbud uppfyller inte skall-kravet i punkt 4.3 i förfrågan eftersom priset i priskorgen avser en annan volym än den volym som anges på produkten i den officiella och kontrollerbara prislistan.

Anbud som inte uppfyller samtliga ställda krav eller som i övrigt innehåller reservationer gentemot upphandlingsföremålet, de kommersiella villkoren eller upphandlingen i övrigt får inte antas eftersom detta skulle strida mot principerna om likabehandling och transparens. Dessa principer är grundläggande för all offentlig upphandling och framgår bl.a. av EG-domstolens praxis - kommissionen mot Danmark, C-243/89 och kommissionen mot Belgien, C-87/94. Vad gäller svensk rättspraxis avseende förbud att anta anbud som inte uppfyller samtliga krav i offentlig upphandling, se t.ex. dommar av kammarrätten i Stockholm, mål nr 3973-04 och kammarrätten i Göteborg, mål nr 4885-04. Om en upphandlande myndighet bortser från att en viss anbudsgivare inte uppfyller samtliga krav och ändå utvärderar dennes anbud skulle myndighet gentemot anbudsgivare som uppfyller kraven bryta mot likabehandlingsprincipen. Ett sådant förfarande innebär också att myndigheten bryter mot denna princip gentemot presumtiva anbudsgivare som avstått från att lämna anbud i upphandlingen på grund av att de inte ansett att de skulle kunna uppfylla samtliga krav. I ifrågavarande upphandling genomförs utvärderingen genom prisjämförelse av varor i en materialkorg bestående av för upphandlingen representativa varor. Denna utvärderingsmetod är i sig vanligt förekommande och tillika mycket ändamålsenlig i upphandlingar som avser en mycket stor mängd olika artiklar. Utvärderingsmetoden kräver dock, enligt rättspraxis och enligt principerna om likabehandling och transparens, att vissa förutsättningar är uppfyllda för att utvärderingsmetoden ska vara laglig. De prisuppgifter som ingår i utvärderingskriteriet måste vara representativa för de priser som leverantörerna anger i sina anbud. Priserna måste även avse ett representativt urval av de varor eller tjänster som upphandlingen avser. Priserna måste dessutom vara

tydligt definierade för att säkerställa att anbudsgivarnas priser kan jämföras på ett rättvisande sätt. Detta framgår av praxis på upphandlingsområdet (se bl.a. domar av kammarrätten i Göteborg, mål nr 990-06 och kammarrätten i Sundsvall, mål nr 2321-07). Det får således inte finnas någon oklarhet i definitionerna, vilket kan leda till att olika produkter eller tjänster jämförs mot varandra. Det är självfallet inte heller tillåtet för den upphandlande myndigheten att, oaktat frånvaron av sådana otydligheter, jämföra divergerande produkter eller tjänster mot varandra om det i upphandlingsunderlaget angetts att jämförelsen ska ske mellan identiska upphandlingsföremål. Ett motsatt resonemang skulle tillåta att äpplen och päron jämfördes med varandra. Ett sådant agerande skulle uppenbart strida mot både likabehandlings- och transparensprincipen. Regeringsrätten har i RÅ 2002 ref. 50 uttalat bl.a. följande. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när. Rättsfallet åberopas ofta av domstolar som en utgångspunkt för bedömningen av om i och för sig konstaterade brister i förfrågningsunderlag och/eller i på följande kvalificerings- och utvärderingsfas, är av den art att de utgör skäl för ingripande enligt LOU. I de fall domstolar åberopat ovannämnda rättspraxis för att motivera ett icke-ingripande enligt LOU, mot i och för sig konstaterade brister, har de senare alltid varit av väsentligt mindre allvarlig art än de som åberopats i denna ansökan. Bolaget gör gällande att samtliga de i denna ansökan åberopande bristerna var för sig, eller i vart fall sammantaget, utgör så allvarliga brister att skäl för ingripande enligt LOU föreligger. Bolaget har lidit skada då andra anbudsgivare, vars anbud inte uppfyller ställda krav, har antagits som leverantörer, vilket har inneburit att bolaget inte tilldelats kontrakt. Bolaget har, vilket framgår av bilagt anbud från bolaget, uppfyllt aktuellt krav, och skulle således vid en korrekt utförd kvalificerings- och utvärderingsfas, tilldelats kontrakt.

VHS bestrider bifall till bolagets ansökan om överprövning och yrkar att den ska avslås. VHS yrkar vidare att länsrätten avgör sakfrågan slutligt och fattar beslut om att upphandlingen får avslutas i enlighet med det tilldelningsbeslut som fattades den 22 september 2008. VHS yrkar dessutom att det interimistiska beslutet omedelbart upphävs. Som grund anförs i huvudsak följande. Grund för ingripande enligt LOU saknas då VHS i upphandlingen agerat korrekt och i enlighet med de regler som finns i LOU. VHS har i upphandlingen ställt upp ett antal tydligt formulerade krav. Samtliga anbudsgivare i upphandlingen har bedömts uppfylla samtliga krav och VHS har därför agerat korrekt som utvärderat de åtta anbud som uppfyllde kraven, där utvärderingen resulterade i att bolagets anbud rankades som nummer åtta.

Till stöd för sin talan anför VHS bl.a. följande. Bolaget har i sin begäran om överprövning redogjort för delar av bakgrunden till upphandlingen. VHS vitsordar bolagets beskrivning, och har endast ett par tillägg att göra. Som utvärderingskriterium i upphandlingen hade VHS använt sig av "lägsta pris" som värderingsprincip. I upphandlingen skulle antas maximalt fem leverantörer och VHS kunde vid utvärderingen konstatera att bolagets anbud var det anbud som var ojämförligt dyrast. En förutsättning för att en domstol vid prövning av sakfrågan ska kunna fatta beslut om ingripande enligt LOU genom rättelse eller annat är dels att den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse, dels att detta har lett till att den leverantör som begär överprövning har lidit skada, alternativt riskerat att lida skada. I upphandlingen har bolaget hamnat sist i utvärderingen på grund av ett högt pris. För att bolaget ska bli antaget som leverantör i upphandlingen måste följaktligen minst tre av de redan antagna anbudsgivarna få sina anbud förkastade. Om så inte är fallet blir konsekvensen att bolaget varken lidit, eller riskerat att lida skada och deras begäran om överprövning kan då inte bifallas. Bolaget har i sin ansökan om överprövning refererat till bl.a. RÅ 2002 ref. 50 och ett antal andra avgöranden. VHS vitsordar i och

för sig denna redogörelse, men får konstatera att dessa frågor inte aktualiseras i det aktuella ärendet. Det är ostridigt att VHS har annonserat ett tydligt förfrågningsunderlag, med en priskorg som varit såväl relevant som tydlig. Den fråga som är föremål för prövning är därför inte förfrågningsunderlaget i sig, utan huruvida VHS bedömt de olika anbudsgivarna på ett korrekt sätt.

Bolaget uppger att Corporate Express AB har lämnat olika uppgifter i priskorgen respektive i sin prislista. Vid en kontroll har VHS kunnat konstatera att detta påstående stämmer. Det innebär dock inte att det finns förutsättningar att förkasta Corporate Express anbud. Corporate Express har i sitt anbud angivit ett högre pris på en produkt än det som angivits i priskorgen. Det faktum att det står ett lägre pris i priskorgen kan inte betraktas på något annat sätt än en uppenbar felskrivning (se 9 kap. 8 § LOU). Frågan är då vad som händer när det högre offererade priset som finns angivet i prislistan, läggs in i utvärderingen. VHS har vid denna kontroll kunnat konstatera att Corporate Express anbud blir 4 375 kronor dyrare, vilket innebär att ingenting förändras i ordningen mellan leverantörerna. Det är således uppenbart att Corporate Express uppfyller ställda skall-krav och att, trots att ett högre pris läggs in för en produkt, ingen förändring sker i tilldelningsbeslutet. VHS har därmed agerat enligt förutsättningarna i förfrågningsunderlaget och bolaget har inte lidit, eller riskerat att lida någon skada.

VHS har enligt punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlaget givit anbudsgivarna möjlighet att antingen bifoga en tryckt prislista, alternativt använda sina webbpriser och då samtidigt bifoga en utskrift av webbpriserna. City Papper och Städ AB har valt att använda deras webbpriser i upphandlingen. Vid en kontroll med webbprislistan under utvärderingen, samt vid en förnyad kontroll den 1 oktober 2008 kunde konstateras att priset på produkten var densamma som det pris som angivits i priskorgen. Utskrift från City Pappers webbutik bifogas yttrandet (bilaga 1). City Papper har därmed utan tvekan uppfyllt de ställda skall-kraven i och med att det korrekta priset an-

givits i webbutiken. VHS har därmed följt de i upphandlingen uppställda kraven och bolaget har därmed inte heller lidit eller riskerat att lida skada.

Pac Produktion Sweden AB har i sitt anbud angivit att produkten allrengöring har den storlek som VHS efterfrågat. VHS har under utvärderingen kontrollerat detta gentemot Pac Produktions webbutik och gjorde den 2 oktober 2008 en förnyad kontroll. Av bifogad utskrift från webbutiken framgår att produkten har det pris och den storlek som VHS efterfrågat. Bolagets uppgifter om en eventuell felaktighet stämmer inte och grund för att förkasta Pac Produktion anbud saknas. Pac Produktion har på ett otvetydigt sätt uppfyllt de ställda kraven och VHS har därmed fattat ett korrekt beslut som tagit upp Pac Produktions anbud i utvärderingen. Bolaget har därmed inte heller lidit eller riskerat att lida skada.

Enligt punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlaget har Nyblomgruppen AB till sitt anbud valt att bifoga en officiell prislista i tryckt form. Av denna prislista framgår de priser som gäller för Nyblomgruppens anbud och dessa priser stämmer överens med de priser som angivits i priskorgen. Den kontroll bolaget gjort gäller en av Nyblomgruppens underleverantörer. För det fall Nyblomgruppen hade hänvisat till Helmer Nilsson, eller för den delen en annan underleverantörs hemsida, som den officiella prislistan, hade bolagets kontroll varit relevant. Som det är nu har Nyblomgruppen lämnat in en tryckt prislista och inte använt sig av webbutiken. Det är därmed tydligt att Nyblomgruppen uppfyllt de i upphandlingen ställda kraven och att anledning att förkasta deras anbud saknas. VHS har därmed agerat korrekt som utvärderat Nyblomgruppens anbud. Bolaget har inte heller lidit eller riskerat att lida någon skada.

Procurator AB har i sitt anbud hänvisat till sin webbutik som sin officiella prislista. Som bolaget anger i sin begäran om överprövning föreligger en viss avvikelse mellan Procurators anbud och deras webbpriser. VHS har i

punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlaget angivit att en ”marginell och naturlig prishöjning kan...accepteras”. Under annonseringsperioden ställde en anbudsgivare en fråga (fråga 13) kring detta uttryck och VHS svarade då att en prishöjning kunde accepteras under förutsättning att den är minimal (1-2 %) och att det finns en naturlig förklaring till prishöjningen (frågan och svaret bifogas – bilaga 3). Procurator har till sitt anbud bifogat en förklaring avseende prishöjningen (bilaga 4). Av denna förklaring har VHS inte kunnat dra några andra slutsatser än att förklaringen är naturlig på det sätt VHS svarat i den tidigare refererade frågan. Vad gäller storleken på prishöjningen har VHS under utvärderingen gjort en kontroll avseende hur stor förändringen är räknat på de produkter som ingår i priskorgen. VHS kunde vid denna kontroll konstatera att det endast rörde sig om ett mindre antal produkter som omfattades av den naturliga prisförändringen. Storleken på prishöjningen blev vid kontrollen endast drygt 2 %, vilket innebär att den är minimal på det sätt som VHS angivit i den tidigare besvarade frågan. Procurators anbud har därmed uppfyllt de ställda kraven och anledning att förkasta deras anbud har saknats. Procurator har på ett tydligt sätt uppfyllt de ställda kraven och VHS har därmed fattat ett korrekt beslut som tagit upp Procurators anbud i utvärderingen. Bolaget har därmed inte heller lidit eller riskerat att lida skada.

Sammanfattningsvis är det för minst tre av anbudena otvetydigt att anbudsgivarna uppfyller de ställda kraven. I och med detta konstaterande kommer bolagets anbud inte att kunna antas, även om man vid en prövning skulle komma fram till att något av anbudena inte skulle uppfylla de ställda kraven. Bolaget har därför inte lidit skada och har inte heller riskerat att lida skada. Förutsättningar för ingripande från länsrätten saknas därmed.

Bolaget har i anledning därav till länsrätten inkommit med ett yttrande daterat den 10 oktober 2008.

Av yttrandet framgår bl.a. följande. **Bolaget** vidhåller sin tidigare inställning. Tilldelningsbeslut meddelades den 22 september 2008. Till detta bifogades upphandlings PM (se bilaga 47 i ansökan den 29 september 2008) där det under punkt 3 och 4 står att "inga förtydliganden gick ut". Det innebär att det inte förekom några oklarheter i något anbud.

VHS hävdar att detta inte kan betraktas som annat än en uppenbar felskrivning. I det fall Corporate Express givits möjligheten att ändra denna felskrivning så skulle detta skett i samband med utvärderingen. En rättelse efter det att tilldelningsbeslut är meddelat kan inte vara förenligt med LOU. Skall-kravet avseende identiska priser (se 4.3 i förfrågningsunderlaget) är inte uppfyllt och Corporate Express anbud måste därför med hänvisning till likabehandlingsprincipen i LOU förkastas.

City Papper bifogade i sitt anbud en tryckt prislista. I denna tryckta prislista har produkten ett högre pris än det pris som står angivet i priskorgen (se bilaga 37 i ansökan den 29 september 2008). I det fall VHS kontrollerat webbprislistan under utvärderingen så skulle de funnit att det fanns motstridiga uppgifter avseende officiellt och kontrollerbart pris på denna artikel och då begärt ett förtydligande vilket inte skett. Den utskrift som VHS bifogat som bilaga 1 är efter en kontroll den 1 oktober 2008 och saknar betydelse eftersom denna kontroll gjordes efter tilldelningsbeslut meddelades den 22 september 2008. Skall-kravet avseende identiska priser (se 4.3 i förfrågningsunderlaget) är inte uppfyllt och City Pappers anbud måste därför med hänvisning till likabehandlingsprincipen i LOU förkastas.

I till anbudet bifogad tryckt prislista från Pac Production har produkten det pris per förpackning som angivits i priskorgen men en avvikande förpackningsstorlek (se bilaga 41 i ansökan den 29 september 2008). I det fall VHS kontrollerat webbprislistan under utvärderingen så skulle de funnit att det fanns motstridiga uppgifter avseende officiellt och kontrollerbart pris på

denna produkt och då begärt ett förtydligande vilket inte skett. Den utskrift som VHS bifogat som bilaga 1 är efter en kontroll den 2 oktober 2008 och saknar betydelse eftersom denna kontroll gjordes efter tilldelningsbeslut meddelades den 22 september 2008. Skall-kravet avseende identiska priser (se 4.3 i förfrågningsunderlaget) är inte uppfyllt och Pac Productions anbud måste därför med hänvisning till likabehandlingsprincipen i LOU förkastas.

Under punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlaget (se bilaga 2 i ansökan den 29 augusti 2008) står det "Någon unik framtagen prislista för denna upphandling accepteras inte". Till anbudet har en "Bruttoprисlista" bifogats vilken innehåller ett flertal artiklar utan pris och ett flertal produkter har prissatts till 0 kr. Som exempel på detta bifogas kopia på sidan nio i Nyblomgruppens bruttoprislista (bilaga 1), där en produkt (produktfaktablad bilaga 2) kostar 0 kr och annan produkt (produktfaktablad bilaga 3) saknar pris. Det måste anses orimligt att man i en officiell tryckt prislista till samtliga befintliga och potentiella kunder erbjuder produkter utan kostnad. I Nyblomgruppens anbud har bl.a. AB Helmer Nilsson i Växjö angivits som underleverantör (se bilaga 8 och 9 i ansökan den 29 september 2008) och det officiella pris som angivits på hemsidan avseende ovanstående produkter avviker från det pris som angivits i bruttoprislistan. Bolaget kan inte se någon annan förklaring än att den prislista som Nyblomgruppen bifogade sitt anbud är unikt framtagen till denna upphandling och inte kan betraktas som deras officiella prislista enligt definitionen i punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlaget.

VHS har i frågor och svar (fråga 13) och svar den 14 augusti 2008 skrivit att en "marginell och naturlig prishöjning kan...accepteras." Vidare förtydligas att "med marginell prishöjning menas att prishöjningen ska vara minimal, ca 1-2 % och naturlig betyder att det ska finnas en rimlig anledning till prishöjningen, exempelvis att något oförutsägbart har hänt som orsakar den marginella prishöjningen. Prishöjningen får inte användas för att vid anbudsinslämnandet ge ett konkurrenskraftigt pris, som sedan justeras uppåt.

Notera att marginell och naturlig prishöjning endast accepteras undantagsvis." I den sista versionen frågor och svar (se bilaga 3 i ansökan den 22 september 2008) har VHS på (fråga 14) svarat den 19 augusti 2008 under punkt 2 att "Priserna ska följa den officiellt tillgängliga prislistan och får höjas med maximalt 5 % under avtalsperioden, vilken är 2+1+1 år." I bolagets ansökan om överprövning jämfördes priserna i priskorgen och på hemsidan (se bilaga 19-29 i ansökan den 22 september 2008) och prishöjningen i % är således mellan 5-21 %. Detta kan inte anses vara en marginell (1-2 %) prishöjning. Vidare har Procurator i sin officiellt tillgängliga prislista höjt nio produkter med mer än de 5 % som tillåts under hela avtalsperioden (2+1+1 år). Det framgår inte i de dokument VHS bifogat som bilaga 4 i sitt yttrande den 2 oktober 2008, om de är bifogade anbudet eller insända efter anbudstidens utgång eftersom de saknar datum. Noteras bör att endast brevkopia från några leverantörer bifogats och inte alla berörda leverantörer på ovan nämnda artikelnummer. Procurator bifogar även sin prisavisering daterad augusti 2008 där bl.a. produktområdet kem städredskap höjs 3-5 % (motsvarande produktgrupp E i VHS priskorg). I priskorgen har ett maskindiskmedel (se bilaga 29 i ansökan den 29 september 2008) höjts med 10 % och ett wc-set (se bilaga 29 i ansökan den 29 september 2008) som höjts med 21 %. Ingen dokumentation från leverantörerna/na av dessa produkter har bifogats för att eventuellt styrka denna prishöjning som vida överstiger Procurators generella prishöjning den 1 september 2008.

Sammanfattningsvis anför bolaget att de fem antagna anbuden inte uppfyller skall-kravet i förfrågan avseende punkt 4.3 (krav på priser) eftersom priserna i priskorgen inte är identiska med priserna i till anbudet bifogad prislista och/eller i officiellt kontrollerbar prislista. All dokumentation som styrker detta bifogades som bilagor till bolagets ansökan den 29 september 2008. VHS har inte begärt något förtydligande från någon anbudsgivare och den dokumentation som bifogats yttrandet den 2 oktober 2008 saknar relevans. Anbud som inte uppfyller ställda skall-krav måste enligt likabehand-

lingsprincipen i LOU förkastas. Bolaget har lidit skada då andra anbudsgivare vars anbud inte uppfyller ställda krav, har antagits som leverantörer, vilket har inneburit att bolaget inte tilldelats kontrakt. Bolaget har, vilket framgår av bilagt anbud från bolaget, uppfyllt aktuellt krav, och skulle således vid en korrekt utförd kvalificerings- och utvärderingsfas, tilldelats kontrakt.

VHS har med anledning av bolagets yttrande den 10 oktober 2008, till länsrätten inkommit med ytterligare ett yttrande. VHS har anfört att tidigare inställning vidhålls.

Bolaget anger i sitt yttrande att den utskrift som VHS bifogade som bilaga 1 efter kontroll den 2 oktober 2008 saknar betydelse, eftersom kontroll gjordes efter tilldelningsbeslutet meddelats. Kontroll av Pac Productions priskorg gjordes redan vid anbudsprövningen. Den bifogade utskriften gjordes för att förtydliga att bolagets påstående saknar riktighet. Enligt punkt 4.1.1 i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivare som hänvisar till sin katalog men som inte har en viss produkt i sin katalog utan på webben, till anbudet bifoga utskrift av produkten. Pac Production har i sin priskorg hänvisat till sin webbutik vad gäller allrengöring. Till anbudet är ett produktblad bifogat som uppger att produkten har den volym som VHS efterfrågat. Den utskrift som VHS bifogade sitt yttrande stämmer överens med det produktblad som finns bifogat anbudet. För att undvika tvetydigheter bifogar VHS även produktbladet från Pac Productions anbud (bilaga 5). Bolagets påstående är direkt felaktigt och grund för att förkasta Pac Productions anbud saknas, eftersom de otvetydigt uppfyller de ställda skall-kraven.

Bolaget anger i sitt yttrande att den utskrift som VHS bifogade som bilaga 1 efter kontroll den 1 oktober 2008 saknar betydelse, eftersom kontroll gjordes efter tilldelningsbeslutet meddelats. VHS vill förtydliga att kontroll av

prislistan på webben även gjordes under anbudsprövningen. I sitt anbud har City Papper uppgett såväl webbadress som inloggningsuppgifter till denna. Av detta följer att City Papper valt att använda sig av priserna i webbutiken. VHS har därför kontrollerat City Pappers priser i priskorgen mot prislistan på webben och inte mot den bifogade utskriften. Priserna i City Pappers webbutik stämmer i sin helhet överens med priserna i bifogad priskorg. Någon anledning att begära att City Papper förtydligar sitt anbud har inte funnits. Den prislista som City Papper bifogar i sitt anbud är en utskrift från prislistan på webben. Detta framgår tydligt i City Pappers anbud (s. 88), där det anges att priserna i priskorgen är baserade på priserna på webben. Webbshopen är alltså uppenbarligen den officiella prislistan. Enligt prislistan på webben är priset som angivits för rörpinnar densamma som priset som angivits i Citypappers priskorg. Mot bakgrund av detta har VHS inte haft någon grund för att förkasta City Pappers anbud. Det är uppenbarligen så att City Papper säljer nämnda rörpinnar för 27 kronor per förpackning till den som inte har några övriga rabatter. City Papper har utvärderats på detta pris. Det faktum att det förekommer ett annat pris i den utskrivna prislistan saknar i sammanhanget betydelse. City Papper har på ett tillräckligt tydligt sätt hänvisat till sina webbpriser i enlighet med vad som anges ovan. Den anmärkning bolaget har avseende City Pappers anbud är inte av den karaktären att den skulle kunna leda till att anbudet skulle förkastas. Att hävda att ett anbud ska förkastas på grund av att en prisuppgift av ca 1 200 inte har ett korrekt pris i utskriften av webbpriserna, ligger vare sig inom ramen för kraven i förfrågningsunderlaget, eller inom lagens tillämpningsområde. City Papper har tillräckligt klart och tydligt uppfyllt ställda krav och grund för att förkasta City Pappers anbud saknas därmed.

Enligt LOU 9 kap. 8 § 1 st. får en upphandlande myndighet tillåta att en anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felsummering. Då det är tydligt att Corporate Express har gjort en uppenbar felskrivning hade VHS rätt att låta Corporate Express rätta detta. Skrivfelet uppmärksammades inte

av VHS i samband med anbudsutvärderingen. När felet påtalades gjorde VHS en kontroll av hur utfallet skulle ha blivit om korrekt uppgift hade lämnats. Då det vid den kontrollen visade sig att ingen förändring i rangordningen skedde saknades skäl till formell rättelse av felskrivningen. I och med att VHS har rätt att rätta det uppenbara skrivfelet, oavsett tidpunkt, medför att det inte finns någon grund för att förkasta anbudet. Eftersom en rättelse av det uppenbara skrivfelet dessutom inte skulle leda till någon förändring i ordningen mellan de anbud som prövats skulle ett nytt tilldelningsbeslut ha samma innehåll som det ursprungliga. Papyrus har mot bakgrund av ovanstående inte lidit, eller riskerat att lida någon skada med anledning av den uppenbara felskrivningen.

Priserna i anbudsgivarens priskorg ska vara identiska med de priser som gällde den 25 augusti. Då prishöjningen började gälla den 1 september 2008 var Procurator vid anbudsinlämnandet förhindrad att uppges dessa i bifogad priskorg. Procurator har agerat korrekt genom att i anbudet upplysa om prishöjningen samt bifoga skäl till denna. Procurators höjning av priserna i förhållande till bifogad priskorg ligger på drygt 2 %. Som bolaget konstaterar är vissa produkter höjda med mer än 2 %, men detta saknar relevans i sammanhanget. I frågor och svar under anbudsperioden har VHS angivit att en prishöjning får förekomma om den är naturlig och marginell (1-2 %). Att göra en tolkning likt den bolaget vill försöka hävda, och anse att det faktum att en enda produkt höjs med mer än 2 % skulle innebära att hela anbudet skulle förkastas saknar rimlighet. En normalt informerad och rimligt omsorgsfull anbudsgivare måste vid en objektiv tolkning konstatera att den prishöjning som är möjlig, tar sikte på prispildern som helhet. I upphandlingen har VHS använt sig av en priskorg. Den naturliga utgångspunkten är då att betrakta förändringen för priskorgen. Denna förändring är, som VHS tidigare konstaterats och som inte motsagts av bolaget, marginell. VHS har därför inte haft någon grund för att förkasta Procurators anbud.

I sitt yttrande har bolaget konstaterat att det för vissa produkter i Nyblomgruppens prislista saknas priser, alternativt är priserna angivna till 0 kr. VHS har i upphandlingen ställt krav på att anbudsgivare ska ha produkter inom produktgrupperna A-E (se punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget). Kravet verifieras genom att anbudsgivaren kan tillhandahålla produkterna som finns uppräknade i priskorgen. Det faktum att det i vissa fall saknas priser på produkter kan inte tolkas på något annat sätt, än att Nyblomgruppen inte har dessa produkter till försäljning. De produkter som är prissatta till 0 kr ingår inte i priskorgen, utan ligger utanför denna. Nyblomgruppen kan därmed utan tvivel erbjuda produkter inom samtliga produktkategorier. Något annat har inte heller påståtts. Nyblomgruppen uppfyller därmed skall-kravet i punkt 3.1 avseende produkter, även om vissa av de i prislistan angivna produkterna skulle saknas. För det fall att man skulle tolka angivandet av 0 kr som att produkten finns och kostar 0 kr, är inte heller det otillåtet och Nyblomgruppen har inte heller i detta fall brutit mot något uppställt krav. Bolaget bifogar även utskrifter från AB Helmer Nilsson webbutik som stöd för att produkten säljs till ett annat pris än 0. Vilka priser som finns på en av Nyblomgruppens underleverantörers hemsidor är inte relevant i och med att avtalet ännu inte trätt i kraft. I och med att det är Nyblomgruppen och inte någon av underleverantörerna som lämnar anbudet är det i praktiken irrelevant att diskutera prislistor, sortiment eller webbpriser hos någon av underleverantörerna. Nyblomgruppen har inga egna butiker och det finns där med ingen annan officiell prislista för anbudsgivaren än den som bifogats anbudet. Nyblomgruppen har därmed otvetydigt uppfyllt de ställda skall-kraven och det har helt saknats anledning att förkasta deras anbud. Eftersom Nyblomgruppen uppfyller samtliga krav på prislistan, saknas därmed även anledning att anse att de inte uppfyller ett av de ställda kraven.

Som VHS tidigare konstaterat kräver ett ingripande från domstolen att klaganden har lidit, eller riskerat att lida skada på grund av en konstaterad felaktighet. Som VHS anfört ovan är det mer eller mindre uppenbart att de

anbud som lämnats i upphandlingen, uppfyller de ställda kraven. Bolaget lider därmed, och har inte heller riskerat att lida skada. Även om domstolen skulle komma fram till att något av de inlämnade anbuden inte skulle ha uppfyllt de ställda kraven förändras inte denna situation. Bolaget har kommit på plats nummer åtta i upphandlingen och för att de skulle komma att antas måste minst tre av de övriga anbuden förkastas. I sina yttranden har bolaget kommit med påståenden som vid en granskning innehållit direkta felaktigheter (Pac Production), innehållit uppenbara felskrivningar (Corporate Express), på ett uppenbart sätt innehållit korrekta priser, även om en prisuppgift visat sig vara felaktig i utskriften av webbpriserna men där den korrekta uppgiften hela tiden funnits i den officiella prislistan (City Paper) eller kommit med påståenden som rör ett annat företag än anbudsgivaren (Nyblomgruppen). Förutsättningar för att förkasta tre eller fler anbud saknas därmed och det föreligger i och med det inte heller någon risk för att bolaget skulle lida någon skada. De påståenden bolaget argumenterar för i sina yttranden är, även om de skulle anses vara korrekta, av den arten att det närmast skulle strida mot principen om proportionalitet att fästa avseende vid dem.

Bolaget har därefter kommit in med ytterligare en skrivelse och bland annat anfört att det är praxis att tryckta prislistor gäller framför prislistor på nätet och att bristen på information i förfrågningsunderlaget om begreppet prislista är så stor att kravet på transparens inte är uppfyllt samt att bolaget inte kan förstå argumentet att Procurator vid anbudslämnandet var förhindrat att i priskorgen uppge de nya priserna gällande från den 1 september.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU skall upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upp-

handlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 1 § första stycket LOU framgår bl.a. följande. En leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § får i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

I 16 kap. 2 § LOU föreskrivs att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

I **Förfrågningsunderlaget** som daterats den 5 maj 2008 framgår bl.a. under punkten 1.6.2 att anbud ska vara inkommet senast den 25 augusti 2008.

Under punkt 1.7 i förfrågningsunderlagets rubrik prövning och utvärdering av anbud står följande.

Kraven i förfrågningsunderlaget är formulerade som **skall**. **Skall**-krav är ovillkorliga krav, vilket innebär att de måste vara uppfyllda för att anbudet ska kunna utvärderas.

Inledningsvis kontrolleras de formella kraven på anbudet enligt 1.6. Anbud som inte uppfyller dessa krav kan komma att uteslutas från vidare prövning.

Under punkt 4.1.2 i förfrågningsunderlagets kravspecifikation står följande.

4.1.2 Officiellt tillgänglig prislista

Med officiellt tillgänglig prislista (nedan kallad prislistan) avses den lista över katalogpriser som är tillgänglig för samtliga av anbudsgivarens befintliga och potentiella kunder. *Någon unik framtagen prislista för denna upphandling accepteras inte.* Prislistan får ej heller vara avsedd endast för en särskild kundkategori, kundgrupp etc. Prislistan **skall** omfatta samtliga av anbudsgivarens offererade produkter. Prislistan **skall** vara officiellt tillgänglig på så sätt som beskrivs ovan till och med den **30 oktober 2008**. Marginell och

naturlig prishöjning kan under denna period accepteras. Prislistan **skall** vara antingen tryckt eller finnas på anbudsgivarens webbplats.

För det fall prislistan är tryckt **skall** den vara:

- Tillgänglig i samtliga av anbudsgivarens eventuella butiker i Sverige och
- Enkelt rekviderbar via post från anbudsgivarens kundtjänst eller motsvarande

Under punkt 4.3 i förfrågningsunderlagets kravspecifikation står följande.

4.3 Krav på priser

De priser som lämnats i priskorgen *skall* vara identiska med de priser som finns i anbudsgivarens officiella tillgängliga prislista.

Länsrättens bedömning

De grundläggande principer som ska efterlevas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Prövningen i länsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

När det först gäller Nyblomgruppen AB har bolaget jämfört de priser som företaget angett med de priser som företagets underleverantörer har. Nyblomgruppen AB har inga egna butiker och har till anbudet fogat en tryckt prislista. VHS har uppfattat prislistan som den för Nyblomgruppen AB officiella listan. Länsrätten gör ingen annan bedömning i den frågan. Priserna i listan stämmer vidare med dem som finns i priskorgen. De produkter som inte har angetts med ett pris eller med ett pris av 0 kr ingår uppenbarligen inte i priskorgen. Vad bolaget anfört föranleder inte ingripande med stöd av LOU.

I fråga om Procurator har anförts att det finns ett antal produkter vars pris i priskorgen inte överensstämmer med den officiella prislistan. Det är ostridigt att Procurator har höjt priset för några av produkterna. Den genomsnittliga höjningen rör sig om ca 2 % och får anses falla inom ramen för den marginella och naturliga prishöjning som kan accepteras enligt förfrågningsunderlaget. Den omständigheten att prishöjningen för någon eller några produkter ligger över 2 % föranleder inte annan bedömning. Vad bolaget anført föranleder inte ingripande med stöd av LOU.

Corporate Express AB har i fråga om en artikel lämnat olika uppgifter om pris i priskorgen jämfört med prislistan. VHS har under värderingen inte uppmärksammat att priset i anbudet inte överensstämmer med vad som angetts i prislistan och nu anført att det uppenbart måste vara fråga om en felskrivning i anbudet som hade kunnat rättas med stöd av 9 kap. 8 § LOU och att ordningen mellan leverantörerna efter utvärderingen hade blivit densamma även om det riktiga priset hade beaktats. Länsrätten delar bedömningen att det måste vara fråga om en felskrivning och att felet hade kunnat rättas med stöd av den angivna bestämmelsen. Felskrivningen har inte heller haft någon inverkan på utvärderingen när det gäller ordningen mellan de leverantörer som lämnat anbud. Vad bolaget anført föranleder inte ingripande med stöd av LOU.

Bolaget har anført att City Papper i fråga om en produkt har angett ett pris i priskorgen som inte är identiskt med det pris som finns i den officiella och kontrollerbara prislistan på hemsidan. VHS har invänt att företaget har hänvisat till priserna på företagets hemsida och att priset har kontrollerats på hemsidan såväl under som efter utvärderingen och uppgett att priset har varit detsamma. Länsrätten har ingen anledning att ifrågasätta dessa uppgifter. Vad bolaget anført föranleder inte ingripande med stöd av LOU.

Bolaget gör till sist gällande att Pac Production angett en produkt som till sin volym inte överensstämmer med den som VHS efterfrågat och att priset för produkten därför inte är identiskt med vad som anges på företagets hemsida. VHS har invänt att pris och volym har kontrollerats på företagets hemsida såväl under som efter utvärderingen och uppgett att pris och volym stämmer med uppgiften som har lämnats i anbudet. Länsrätten har ingen anledning att ifrågasätta denna uppgift. Vad bolaget anfört föranleder inte ingripande med stöd av LOU.

Sammanfattningsvis bedömer länsrätten mot bakgrund av vad som har framkommit i målet att vad bolaget anfört inte ger stöd för ingripande enligt 16 kap. 2 § LOU. Papyrus ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a)

Kurt Björk

Rådman

Föredragande har varit Sara Lemouré.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

